

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH

Predplatná cena :

Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — 2 „ — „
 Na štvrt roka — 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník, kraj. vyslanec.
 Majiteľ a vydavateľ :
 JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stúpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Neklesať!

Pán Boh dopúšťa na nás časy fažké. Chudoby, ľudí bez práce bolo tu i bez toho vyše práva, a každý skladal nádej svoju na voľaké polepšenie len v tom, že azda sa Pán Boh smiluje nad nami a popraje nám hojnej úrody. Ale nastaly suchá, obylie, zvlášte na Dolnej Zemi muselo pred časom dozrieť, lepšie rečeno vyschnúť. A zastavil sa pravidelný vývin hospodárskych plodín po celej krajine. Koľko z toho škody a koľko biedy povstane ... kto by to vedel vyrátať?

No ešte by len vedel znášať ľud veľikú ztratu z neúrody pochodiacu, keby bola mu daná možnosť zarobiť si toho potrebného groša iným spôsobom. Keby mal ľud n. pr. družstvá hospodárske, na spoločný odpredaj obyliu, na kupčenie s lichvou, s ovocím, s drevom. Alebo keby mal zavedené družstvá domáceho priemyslu, ako košíkárstva, varečkárstva atď. Aj remeselníci ľahšie vzdychali by si, keby boli chránení proti fabriekým falošným výrobkom a proti tomu, aby kadeaký cudzinec-kšeftár smel si otvárať menšie-väčšie dielne, nasháňať si do nej prepadnutých majstrov-remeselníkov a fušovať potom do remesla bez toho, že by on sám pracoval, alebo do remesla sa rozumel. V iných šťastlivejších krajinách aj to je na veľikú pomoc utisnutým roľníkom a remeselníkom, že snadno, bez veľkého chodenia, a platenia všeliakých výťahov a štem-plov dostanú pôžičku na malé procentá. V tých krajinách úradné osoby sú nie pre huncútsku politiku, ale preto, aby každému utisnutému občanovi šli vo všetkom na ruku, s čím by si ten človek utisnutý pomáhať vedel. Tam, chceš-li

otvoriť obchod, dielňu, sklep alebo krčmu; chceš-li založiť spolok potravný, úverkový, alebo tovar zpeňazujúci spolok: to nemusíš chodiť od Herodesa ku Kajfášovi a nemusíš si právo svoje appelláciami a prosby za roky a roky vymáhať, lebo úrady ti všetko ochotne vychodia a ešte aj od štátu dostaneš pomoc v peniazoch, v strojoch, pri premávke.

U nás je to, žiaľ Bohu, všetko naopak! Do židovskej krčmy chodiť môžeš, za liberála kortešovať a hlasovať takrečeno musíš: ale probuj si len žiadať n. pr. licenc na krčmu, dovolenie na obchod, alebo hľaď si obstarat' pôžičku: to sa máš nachodiť, naprosiť a naplatiť, že ti je až do zúfania a ti chuť odpadá od všetkého. A že by sa tí pekni liberáli postarali o chudobného remeselníka; že by chránili ho proti tomu szabad iparu (slobodný priemysel), alebo žeby dali možnosť a groše na rozumné zakladanie a rozširovanie domáceho priemyslu, o tom ani reči. To všetko s veľikým prospechom môžu prevádzať vlády v krajinách iných, ale našim múdрым pánom liberálnym je to sprosté; na to sú oni pripyšní a úzkoprší. Naším liberálom postačí, keď vynúťia od ministrov nariadenia proti spolkom potravným — ako sme o tom minule písali.

Nedávno písali sme tiež o tom, ako sú ablegáti liberálni len nástrojmi tej-ktorej vlády, a ako sú pošutovaniahodnými posluhami politiky židovskej. Na toto tvrdenie naše sa liberálne noviny slovenské napaprčily, lebo že veru liberálny ablegát je taký a taký ľudomil, a čo inšie. Nuž nás nemusí nikto presviedčať o ľudovosti ablegátov liberálnych, dobre ich už poznáme. A redaktor liberálnych «Slo. Novin» môže si už tiež

vykrúcať fúzky, lebo má teraz príležitosť obdivovať tú zázračnú ľudovosť liberálnu, ktorá zrkadlí sa v doterajšej celej politike jeho najvyššieho pána, ministra Tiszu a vlády jeho.

Br. Ivor Kaas dobre rozobral finančnú politiku vlády liberálnej. Táto politika je až do zúfania opovážlivá. Pozostáva z toho: dlhy robíť na dlhy.

Na vojsko zase ohromné zväčšili nám výdavky riadne a aby sme si nelúтали veľmi, nuž potešili národ ešte aj s mimoriadnou požíčkou len asi 150 millionov. Úradníkom svojim povýšili platy, ale o tom ani len počuť nechcú aby povýšili aj pramene výživy pre vyciciavaný ľud. Všetci remeselníci naši rad-radom hynú, a ľudová strana nemôže sa dožiť nového zákona priemyslového. Dr. Ernszt každý rok pripomína túto pálcivú otázku obchodnému ministrovi, a ten, aby sa už hanbiť nemusel po každý raz sľuboval, že však sa už ten zákon robí, že ho má vo fíjoku. A teraz vysvitá, že sa ten zákon predsa len nemôže dostať na svetlo z toho nešťastlivého stolíka ministerského.

Sľubovali nám zákon proti úžere; sľubovali poriadanie daňového kľúča; sľubovali aj ustálenie toho najmenšieho dôchodku, od ktorého by sa daň nemala platiť, ani exekvovať — ale z ničoho neuskutočnili nám nič. Tak stojíme aj s prepočtenou obnovou zákona volebného. Minister Széll čosi-kdesi začal konať proti prechmatom úradov.

No ale to bolo dosť neurčité a slabé zakročenie; ale aj tohoto sa zriekli liberáli teraz pod Tiszom a zamýšľajú zaviesť zas také blažené časy, kde liberálom, úradom a židom dovolené bude všetko proti tomu nevoľnému kresťanovi sedliakovi, ktorý je len na to aby platil.

Takto vyzerá tá liberálna láska k ľudu, o ktorej nehanbia sa tárať liberálne «Slo. Noviny». Veru tá láska liberálnych ablegátov je veľiká, ale len k ablegátskemu platu a k tým židom, ktorí tých ablegátov pri vyslaneckých voľbách k mandátu dopomôžu.

Ale ľudu kresťanskému sa takáto láska liberálov už dávno prieči, a to z celej duše. A ten ľud kresťanský prebudený je už, a hotuje sa do neuprosného zápasu s liberálmi. A ľud tento dospel už natoľko, že neobzerá sa, zdáľiť stojí mu kto z oduševňujúcich vodcov za chrptom, ako

malému diefatu. On už porozumel, že vodcovia nie sami majú bojovať, ale hlavná časť bojov je pripadá len na neho. Ľud postavil sa už na nohy vlastné a stojí si pevne. Vidí, že niet a niet nikde pomoci, krome v kresťanstve a v politike kresťanskej. Cíti, že jestli doteraz hrdinský choval sa a prinášal za svoju stranu ľudovú obeť veľiké: odteraz že bude museť ešte hrdinskejšie chytiť sa do zborenia práchnivého liberalizmu. Komédie Košuthovcov, rozprestieranie sa Tiszovo vyvolaly v dušiach kresťanov-ľudákov jednohlasnú ozvenu: **Neklesať!**

Ani nebude ľud kresťanský klesať v boji za stranu svoju. Marné a smiešne ostanú všetky proti nám pomluvy, marné všetky úklady liberálov, marné i ufahovanie sa ľahkoverných pokojamilovníkov a zapredancov: my vypovedali a zastrojili sme boj krutý a neustupný, a s pomocou Božou a ľudu verného vytrváme v ňom až do konca. Zástavy ľudové zase živo vlajú; ľud hrnie sa na shromaždenia naše; sily nové, mužovia počestní, bojovníci to obratní a smelí objavujú sa na našom obzore. A keď sám Pán Boh s nami, kto proti nám?

I preto s nadšenosťou celej duše ubierame sa do bojov svätých s heslom rezko hlásaným: **Neklesať a neklesať!!!** E. S.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

POLITICKÉ CHÝRY.

Naše shromaždenia ľudové.

Minulú nedeľu mali sme dve krásne podarené shromaždenia. Je to istý znak toho, že povedomie ľudu nadobýva novej sily a žiada si upevniť a napomôcť smer kresťansko-ľudový, tým viacej, bo cíti, že ubíjajú ho nové strašné farchy vlády novej.

V Báčskej Baračke shromaždilo sa s celého okolia do 4—5 tisíc ľudu k uvítaniu rečníkov ľudových. Už na stanici na hodinu cesty vzdialenej čakalo ich početné obecnstvo a sprevádzalo potom s banderiumom do Baračky. Tu uvítal hosťov vel. p. farár miestny, Holtzinger vzletnou rečou, po čom šli všetci na odpoľudňajšie služby

Božie. Celá obec bola zástavami a kvetami utešene ozdobená. Duchovní, učitelia a panskí úradníci jedno za druhým prichádzali, vedúc si každý so pár sto svojich ľudí na shromaždenie.

Shromaždenie zahájil barón *Ivor Kaas*, ostro posudzujúc nešťastnú politiku liberálov. Prítomné obecnstvo zavše prisviedčalo mu a na konci reči nevedeli prestať s oduševneným eljenovaním.

Franc *Darányi*, ablegát ľudový rečnil potom, vysvetľujúc prítomným, ako účinkovala naša strana ľudová na sneme. — Ešte rečnili Belo *Tillmann* o obrane ľudu a dr. *Baránszky* o tom, aký má byť a ktorý je ten dobrý ablegát. Na konci prohodil ešte predseda barón Kaas a srdečne pozdravoval prítomných ako osvedčeaých nových ľudákov.

Keď odoberali sa rečníci naši, zase početní občania a tí poprednejší temer bez výnimky vypravádzali ich a ďakovali im srdečne za návštevu. — Slovom báčanski katolíci budú odteraz medzi prvými ľudákmi.

V *Alsó-Nyárasde* tiež skvele vydarilo sa shromaždenie, ačkoľvek bolo tu počasie dáždivé. 40 banderistov sprevádzalo zo stanice prislých rečníkov.

Shromaždenie zahájil dr. Fr. *Udvary*, ľudový ablegát, vyzývajúc prítomných, aby každý dľa svedomia posúdil, ktorá stránka snemová bojuje za pravdu a za práva ľudu. Po ňom vp. *Herbst* Jozef rečnil o liberáloch a o vláde aj o Kossuthovcoch. Jedno za druhým rozpovedal všetky tie bezprávia, čo liberálna vláda na občanoch popáchala. Aj o Kossuthovcoch dokázal, že tá strana je práve len taká liberálna akokoľvek aj vládna strana. — Po ňom ešte Štefan Haller hovoril o potrebe toho, aby sa malohospodárom a remeselníkom pomáhalo. Toto je potrebnejšie, nežli zvady a hádky medzi tým, či máme držať sa zásad rokov 48. a či vyrovnania z roku 67-ho. Konečne predsedajúci *Udvary* ešte raz povzbudzoval prítomných, aby vytrvali pri ľudovej strane kresťanskej, čo shromaždení s najväčšou oduševnenosťou i prislúbili.

Shromaždenie v Trenčianskej.

Tá naša trenčianska stolica patrí od začiatku medzi tie najľudovejšie. Ľud je tu poriadny, i vodecov má oduševnených, nesobeckých. I dokázalo sa pri doterajších voľbách, že ľudáci trenčianski vedia vytrvať, aj trpeť za svoje ľudové presvedčenie. A nebolo možné iba s najplanším násilnstvom a podplácaním horko-ťažko posháňať pre liberála tých pár hlasov väčšiny. Tito šľachetní naši privrženci v Trenčiansku ozaj už až prez mieru zaslúžili si, aby mali ablegáta svojho ľudového. Pravda, kde je toľko bohatých židov a kde nám liberálni páni pri popise toľko ľudových voličov hlasu pozbavili, tam je potom už ťažko víťaziť ľudákovi. Ale nemožné to víťazstvo nenie. Nech sa len ľudoví voličia zadržia dobre všetci, vtedy židia a liberálni panáci nič nesvedú proti nám.

Naši milí bratia trenčianski budú mať teraz krásnu príležitosť osvedčiť sa za zásady ľudové, lebo budú mať ľudové shromaždenie v Papradnom, ako svedčí o tom nasledujúce

Pozvanie.

V krásnej trenčianskej stolici

v *Papradne*

dňa 3. júja (v nedeľu) r. 1904. o pol 3. hodine popoludní

ĽUDOVÉ SHROMAŽDENIE

budú vydržiavať s nasledujúcim programom :

Zahájujúca reč predsedova. Hovorí: *Abaffy* Edmund, cis. a kráľ. komorník, kraj. vyslanec

O potrebnosti ľudovej strany. Reční: Valent *Chocholus*, dekan a farár.

O účinkovaní ľudovej strany. Reční: dr. Emil *Gyuriss*, pravotár.

Záverečné slová predsedove.

V Papradnom, dňa 26. júna 1904.

Riaditeľstvo.

Bratia trenčianski a sestry! Dostavte sa na shromaždenie toto všetci, aby sme tým liberálom vašim už raz korene podfali!

Sociálny naukobeh.

III. kresťanskí sociálny naukobeh mal sa tu v Budapešti zadržať behom nastávajúceho mesiaca júla. Teraz upovedomujú nás, že naukobeh tento odloží sa až na september z tej príčiny, že vidiecke obecnstvo bude mať po skončených doterajších prácach viacej času a možnosti do hlavného mesta sa dostať na vydržiavať sa majúci naukobeh.

Schôdzka nemeckého cisára s anglickým kráľom.

Anglický kráľ Edvard cestuje po mori, a z tej príležitosti tieto dni navštívil nemeckého cisára Vilhelma v kielskom prístave. Uvítanie vysokého hosta bolo veľmi skvelé. Cisár Vilhelm so všetkými šiestimi synami na jachte «Hohenzollern» šiel svojmu ujevovi v ústrety a príchod jachty *Viktoria and Albert* výtany bol výstrelami z diel. Večer na jachte Hohenzollern bol slávnostný obed, na ktorom nemecký cisár a anglický kráľ vyniesli zdravice. Panovníci vo svojich prípitkoch prizvukovali obnovenie svojich rodinných sväzkov osobným potykom a hlásali, že majú jeden spoločný cieľ: udržanie pokoja na suchu i na mori.

Rusko-japonská vojna.

V Čifu bola veľká morská bitka pred Port-Arturom, v ktorej zase len Rusi utrpeli porážku. Admirál Togo o tejto bitke poslal úradnú zprávu, v ktorej oznamuje, že z port-arturského prístavu vyplávala ruská flotta, ktorá pozostávala zo šiestich válečných lodí, piatich križiakov a z jedenástich torpedá ničiacich lodí a dľa zdania mala úmysel urobiť útok na juh. Japonské torpedá napadly ruskú flottu, a potopily jednu válečnú loď, ktorá bola stavaná dľa vzoru válečnej lode «Peresvjat». Jednu druhú válečnú loď a jednu križovú loď japonské torpedá urobily bojaneschopnými. Japonská torpedá ničiaca loď *Sirakoma* bola poškodená. Traja Japonci padli, traja boli raneni.

Tri iné torpedové konvety boli ľahko poškodené. Pri tejto bitke utopil sa knieža Uchtomsky a 750 ruských vojakov.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Na sneme pretriasajú teraz krajinský rozpočet, to jest plán vlády a jednotlivých ministerstiev, dľa ktorého udávajú celoročné potrebné výdavky a uvádzajú aj príjmy krajinské. Ľudová strana rozpočet vlády terajšej *neodhlasuje*. Z poverenia strany povedal to na sneme ľudový ablegát br. *Kaas*. Rečník nevyberal slov a neokolkoval, ale povedal priamo ministrom, že hmotné a finančné polozenie krajiny je už strašné. Dokazuje číslami, že ako obrovský zväčšujú sa s roka na rok výdavky krajinské. Zazlieva ministrom, že pod Széllom nechcel povýšiť platov úradníkom, a teraz to predseda učinil. Pod Széllom povedal, že to povýšenie stálo by krajinu 9 millionov ročite a na to že on na žiaden pád nepristane, bo že by to krajina nesniesla. A teraz pod Tiszom zapomenul na nemožnosti a povyšuje úradníkom platy, tak, že to bude stáť krajinu nie 9, ale 30 millionov. A vešajú sa nám dlžoby štátne na krky až do nekonečna. Veď je tých dlhov už štyri miliardy aj šesťsto millionov. A v krajine je zadlžený každý až po uši. Či na veky len požičkami chceme krajinu udržať? Ale kto bude splácať dlhy, keď je každý už vycicaný. Porcie zvýšiť? No to je doprosta nemožnosť. Strana ľudová od prvpočiatku žiada poriadanie a zníženie dane pozemkovej, a teraz nám tu hovorí vláda, že je to nemožné, lebo že by potrebné k tomu práce vliekly sa dlho a že by to veľa stálo. Žiadali sme poriadat dane potravné, a vláda ani tu nič nechce robiť. Potom spomenul rečník ešte to, ako vláda závisí od Rakúska a zanedbáva záujmy krajiny k vôli Rakúsku.

Minister orby Tallian odpovedal *Molnárovi*, ľudákovi v záležitosti regulovania rieky Ráby. Minister uznal, že veru to s tým rogulovaním neide niako. Povedal však, že úfa, že to snáď už veľmi dlho nepotrva. To, čo Molnár žiadal, aby zaplavené obce byly oslobodené od poplatkov regulačných, že učiniť nemôže, lebo že tie poplatky byly právoplatne vymerané.

Molnár nevezal v známosť vysvetlenie ministrovo. Posvietil na to, že prečo sa to regulovanie tak vlečie. Že preto, lebo istý veľkostatkári priečia sa tomu a robia prekážky a preto musí chudoba vychádzať tam na žobrácku palicu.

Dr. *Szüllő Gejza*, ako dobrý pravotár veľmi schopne poukazoval na nedostatky našich poriadkov pri pozemkových knihách. Tie intabulácie a extabulácie stoja hrozné peniaze. I podal návrh v tom smysle, aby sa požičky nižšie 2000 korún bez poplatkov mohli intabulovať.

Potom zmienil sa o reči Vietorisovej. (Vidz úvodný článok.) Tých, čo proti celistvosti krajiny by poburovali, treba trestať; to hlása aj ľudová strana, Ale keď sa páni ponosujú na agitátorov, nechže oni sami tých agitátorov predbehnú. Nech oni zakladajú spolky ľudu a vôbec, nech oni starajú sa o ľud. Ale v Nitriansku sa to tak nerobí. Tam sa vysluhuje pravda dvojakou mierou. Preto je tam také príslovie slovenské, že «pravda je taká, akú ju páni cheú.» A čo Vietoris navrhuje, aby sa tam zamedzila sloboda shromažďovania a sloboda tlače, proti tomu sa on v mene rovnoprávnosti ohradzuje. Násilnstvom nič dobrého nedocielime.

Liberálom sa nepáči keď naši ľudovi ablegáti ohlasujú sa i v záujme svojich slovenských voličov. Za to nám nadávajú do nevlastencov. A s druhej strany najdu sa krátkozrakí alebo aj zlomyseľní ľudia, ktorí poburujú našich slovenských voličov, že ich zapredávame a že sme nie strana slovenská. Nuž je to pravda, že strana naša je nie slovenská, ale je ona kresfanská strana všetkých občanov v Uhorsku. My to osvedčujeme verejne a nedáme sa myliť ani liberálmi, ani prepiatymi národovcami. My zapredávame svojich voličov slovenských tak, že ich na sneme zastávame (*Molnár*, *Zboray*, *Szüllő*) keď je na to treba a ostávame pri tom osamoteli, lebo žiaden iný ablegát so žiadnej strany túto úlohu na seba prijať nechce.

Minister proti reči štátnej.

Stalo sa, že rakúsko-uhorský konzulát v Galacu upravil úradný prípis v istej veci na debrecinského mešťanostu. Prípis ten ale bol v reči nemeckej a nie ako by bol mal byť v reči štátnej, maďarskej. Mešťanosta konzulovi galacskému neodpovedal. O tom dozvedel sa Tisza a napísal hneď hrozbu mešťanostovi, že aby hneď dal odpoveď na to nemecké písmo, ináč že aby si zlé následky toho sám sebe pripisoval.

Za toto potom napadli Tiszu v snemovni. Ale Tisza má nielen silnú ruku, ale aj jazyk silný. Jednoducho povedal toľko, že nemecká reč u konzulátov je právoplatná, a žiadať maďarčinu, na to že nemáme zákoniteho práva. No takáto opovážlivá výpoveď pobúrila celú opozíciu. Rad radom osvedčovali sa v mene stránok ich vodcovia; aj ľudová strana pozdvihla slovo proti rozumkovaniu Tiszovemu. Košuthovci zvláštne búrili sa a spomínali veľké zvady, ba aj obštrukciu. Ale Tisza nelakal sa ich, veď pozná baránkov svojich. Celá vec tedy zaspala, Napísalo sa pár búrlivých článkov do novin a bolo po všetkom. Z obštrukcie Košuthovcov — perse — nebolo nič. Nuž krajina pre tento nápad Tiszov sa iste nesrúti; ale je pád ten predseda poučlivý na toľko, lebo posvietil nám na svevoľnosť ministerského predsedu grofa Tiszovu. On, kde mu to tak treba — vesele šliape aj tie najnedotklivejšie maďarsko-národné záujmy. Ani sa nestraňuje, keď mu za to trochu nadajú do vlastizradcov. Že takáto silná ruka bude vstave aj ostatnie práva ústavné ničť dľa svojej potreby, nad tým po terajšom páde netreba sa hádať.

Ako bude vyzerat' socializmus v skutočnosti?

Som presvedčený, že vy, ct. čitatelia už máte dosť toho socializmu, a že všetko učenie o ňom držíte za nemožný sen, za bublinu, ktorá rozprácha sa, jaknáhle človek fúkne na ňu. Že je to tak, dosvedčené je s tým, že už asi päťdesiat rokov máme robotníkov so socializmom, a za tento dlhý čas nevykonali nič prospešného pre triedu túto, iba čo ju sdierajú a búria. Keď ale búrenie má zlé následky, vodcovia sú prví, ktorí bránia kožu svoju, elvtárši však padajú od zbroje žandárov. Ustavične hlásajú a píšú, že nepokoj a nespravodlivosť, ktorá panuje na svete, len oni vedia vyliečiť; že biednym a utlačeným robotníkom jedine socializmus poľahčí život: a predsa neponáhľajú sa vyliečiť rany, ktoré sužujú celé človečenstvo. Trepať — búchať a čarbať prázdne slová nenie kunšť, ale uviesť do života to, čo by slúžilo k obecnému dobrému, to by bolo hodné voľačo. A takto smele môžeme povedať, že socializmus nič nestojí; nepomôže robotníkom, ba vženie ich do väčšej núdze; a že vodcovia nepovážia sa uviesť do života to, o čom rečia a píšú, lebo by sa to nepodarilo, a každý vysmial by ich. A pritom všetkom ľud verí im, poslúcha ich a vykoná, čo by čo žiadali od neho. Natoľko je už prepiaty a fanatizovaný. Môžeme my písať čo chceme oproti socializmu, môžeme čierne na bielom dosvedčiť, že to klam a hlúposť; môžeme sa približovať k ľudu s Kristovou láskou a s čistou spravodlivosťou: či uverí slovám našim a poslúchne nás? Nie! Lebo nesľubujeme horydoly; nedelíme majetky a nenúkame zemský raj. Kdežto židák, ktorý nedávno nohavice plácal, alebo nože brúsil, teraz ale vydal sa za apoštola, ten nech tára té najväčšie somárstva, ľud uverí to, lebo sľubuje rovnosť, málo roboty a veľkú mzdu, delí zeme, napáda kňazov a vrchností, atď. To sa páči svetu, ale nikomu nepríde do rozumu, že židák ten cigáni, a že siaha do kapse robotníkov.

Nuž ale čia je to vina, že robotníci tak slepo idú za socializmom? *Tých, ktorí znevážili a zanedbali ich*, a tak robotníci vrhly sa tým do ná-

ručia, ktorí — hoc vo vlčej koži — ukázali sa priateľmi jejich. A čo dostanú za to? Nič, lebo zásady socializmu nikto neuskutoční. Presvedčili by sme sa o tom zaraz, keby dali vodcom jednu krajinu, aby zariadili v nej ten zemský raj tak, ako ho opisujú. Krajina táto ani za mesiac neudržala by sa. Vodcov by istotne pohlušili sami elvtárši; ak by bolo čo, sobrali by, potom však roztratili by sa po svete. Máme na to živé príklady. V Amerike a v Austrálii viackrát robili pokusy so socialistickými zásadami, ale vždy to zle vypadlo. Založily obce na základe rovnoprávnosti. Podelili prácu a majetky. Všetko bolo spoločné, a čo sa stalo? To, že obce tieto ani len rok nevydržaly, roztratily sa, lebo elvtárši zkusili, že nenie možné dľa socialistických zásad spolužiť. Lenže o tomto mlčia páni vodcovia. Ani len neškrknú, lebo keby to elvtárši vedeli, veru chrbát by obrátil vodcom, a dali by im prepytujem . . . ale nie plat.

Ale aby nikto nemohol povedať, že nepravdu hovoríme, potvrdíme reč našu s nasledujúcim príkladom: Owen, anglický socialista založil bol v Severnej Amerike jednu socialistickú obec ešte v roku 1825. apríla 27-ho. V tejto obci všetko bolo spoločné; úplná rovnosť panovala; počet obyvateľov bolo 900, a títo žily bez náboženstva. Lenže ani jednému nechutnal socializmus, tak že počet obyvateľov so dňa na deň klesal. Owen, zakladateľ obce roku 1827. júna 18-ho povolal k sebe na hostinu tých pár elvtáršov, ktorí vydržali pri ňom, a s tým koniec bolo obci.

Roku 1848. istý Cabet zrobil próbu tiež v Amerike. V Texasi založil bol obec menom Ikari, ale o krátky čas len päťmiatka zostala po nej. Roku 1883. v Kalifornii povstala socialistická obec, ale už 1884. rozišla sa.

V nemeckých novinách «Gerechtigkeit» čítame nasledujúcu udalosť: V zlatej krajine Kalifornii 500 socialistov založilo jednu obec. Maly zeme a hory toľko, že mohly poriadne vyžiť. Všetko bolo spoločné, a každý elvtárš mal votum pri všetkom. Riaditeľstvo obce tiež zo socialistov pozostávalo. Ono vyznačilo prácu. Každý elvtárš povinný bol denne 10 hodín robiť. Ba ktorý chytil sa na ťažkú prácu, ten len 2 hodiny robil. Kto sa nepodrobil rozkazom riaditeľstvu, toho vyhnali z obce. Mzdu neplatily nikomu, ba ani nemaly peňazí. Za odbavenú prácu dávali assi-

gnácie, ktoré potom elvtárši vymenili v magazínoch za tovar. Ale už o pol roka vypukla medzi socialistmi taká roztržitosť, že obec zanikla, a elvtárši rozišli sa.

Roku 1895. 490 socialistov pod vedením Lane v Južnej-Amerike založilo jednu obec, lenže Lane tak tyranský sa choval oproti elvtársom, že 396 socialistov onedlho odišlo, a tí ktorí zostali, podelili medzi sebou zem, a každý žil tak, ako sa mu páčilo. Roku 1897. tiež spravili próbu s jednou obcou. Ktorý socialista chcel byť údom tej obci, musel odovzdať majetok svoj. Za to vystavili fabriky, školy, knižnice, umelecké ústavy a podobné. Mali aj noviny svoje. Šlo to všetko dľa predpisu, jak práca, tak aj zábavy, lenže blaženosť socialistická netrvala ani dva roky. Roku 1899. bolo po nej.

Po týchto nezdarných pokusoch veľmi múdre poznamenali jedny čikágské noviny, že: Pokiaľ Stvoriteľ sveta s mocným slovom nezmení povahu ľudskú dľa smýšľania socialistov, dotedy neuvedú zásady svoje do života.

Udali sme živé príklady. Každý jeden o tom svedčí, že socializmus nič nestojí; že nepoľahčí život človeka, a tak nenie hodno zaň obetovať.

Milodary na kostol P. Marie na Hore Levočskej.

Z Ameriky: Marfiak A. P. 171 kor. 42 hal.; z Koterbachu: N. N. 10 kor.; zo Smiežan: Dorota Rečko 4 kor.; z Hrabušic: Anna Kastrofer 2 kor.; z Hranovníci: Maria Budický 2 kor.; z Vagendrisla: Maria Girmon 3 kor.; z Podradza: Maria Varga 10 kor., Jozef Sarňak 1 kor., N. N. 2 kor.; z Iglova: Franc Martinko 5 kor.; z Malého-Hnilca: Ján Gabona 2 kor.; z Ameriky: Matilda Ciriak 97 kor. 95 hal., Ondrej Konečný 204 kor.; Lengvart: Michal Foltin 4 kor.; z Východnej: Anna Kohút 1 kor., veriaci z Podbiela (Orava) 33 kor., Ján Šarišský z Ameriky 20 kor., Jakub Benedik z Namešan 4 kor., Maria Benedik 1 kor., Anna Galik z Dolňan 4 kor., Anna Satak z Levoče 4 kor., Braterstvo sv. ruženca z Košic 100 kor., Ondrej Marfiak z Ameriky 49 kor., Zuzanna Naubauer z Pribiliny 4 kor., Maria Beluš, Maria Nemsila po 2 kor., Ján Šutor z Levoče 10 korún, Jozef Hovanec z Ameriky 10 kor.; Kunchfalu: Ján Sze maňik 8 kor.; z Ameriky: Brodský a Savak 106 korún; Pešťanská Banka 85 kor., Braterstvo sv. ruženca z Trebišova 26 kor. 50 hal.; z Prievidze: Jozef Rajciger 2 kor., Maria Jakubjanský z Ameriky 47 korún; z Kluknavi: Zuzanna Ferenc 2 kor.; z Hertneku (Šarišská st.) M. Mačej 100 korún.

Zázračná Matka Levočská nech bude všetkým hojnou odplatou.

BESEDNICA.

Rozprávky z dediny.

XIX.

Gašparovi Sojka, ctihodnému krajčírskému majstrovi nijak sa nepáčilo, že syn jeho Štefan vždy len s pánskymi deťmi sa priateli. Neráz hovoril žene: Počúvaš, nie je to dobre, že ten chlapčisko cez celý čas v kaštieli vyesedáva. Čo bude z neho? Príde čas, keď haňbiť sa bude za nás. Maly by sme ho prísne držať, a zabrániť mu to kamarátstvo. Nebude to mať dobré následky.

Gašpar Sojka pravdu mal. Štefan docela odvykol od rodičovského domu. Šibal, rozumný a šikovný bol, preto ho každý rád mal, najmä ale Imrich Bolhai, statkár. Aj on mal toľkého chlapca, a nebolo mu oproti vôle, že syn krajčira priateli sa s jeho Ďurkom. Malý Števo neráz cez celý deň zostal v kaštieli. Dali mu raňajky, obed, ba kedy-tedy aj prenocoval tam. Nenie div, že sa zmenil. Ako takému popánštenému fičúrovi nič nebolo po chuti, čo doma dostal. Ani rúcho, ani jedlo.

Otec krútil hlavou, a neraz sa oboril na chlapca: Pozrite ho, aký pán! Teremtette lelkit, či si? Dám ti ja pánsťiny! Tak fa vyzrážam bakulou, že okulhavieš. Tebe sú treba fajné šaty, koláče a pečienka! Počkaj, nepojdeš viac do kaštiela!

No Števo nenaľakal sa otcových vyhrážok. Zostalo všetko pri starom. Najmä, keď počali do školy chodiť dvaja malí kamaráti, nezostal ani za minútku jeden bez druhého. Ešte aj v škole sedeli podľa seba. Spolu sa učili (ak sa učili), spolu hrávali, a od rázu dostali bitku, keď niečo hlúpeho vyviedli.

Tento veselý život úplných päť rokov trval. Ako sa stalo, ako nie, to ja veru neviem, ale dosť na tom, že oba dostali výborné vysvedčenie od učiteľa, po skončení učenia.

Jednúc Imrich Bolhai povolal k sebe starého Sojku.

— Jednu vec chcem s vami do poriadku doniesť, pane majstre.

— Na službu, pán veľkomožný.

— Chlapci naši, ako viete, skončili školu tu u nás. Neraz som rozmýšľal, čo by sme mali robiť s nimi, keď sa tak radi majú. Konečne za najlepšie som uznal, keď ich dáme do Trenčína do gymnáziuma. Čo poviete na to?

Sojka poškríbal sa za uchem, a potom riekol:

— Prosím ponížene, ja nechcem z môjho Števa pána. Mnoho je učených ľudí, a čo je hlavná vec, nechcem troviť naňho. Nechzostane prirem esle. Je jediným, ťažko by nám bolo bez neho.

— Ej, ej, nevyprávate múdre, poznamenal Bolhai. Váš chlapec je veľmi vtipný. Málo ktorý má tak múdru

hlavu, ako on. Večítá škoda by bola, keby miesto knihy ihlu dostal do ruky. Keď odbaví školy, vykonám mu službu, však mám známych, vyše práva.

Sojka dlho sa zdráhal, ale Bolhai dotedy dobíjal naňho, až sa poddal, a tak dvaja kamaráti spolu šli do Trenčína. Na jejich pochvalu nech je povedané, obstojne sa učili. Mnoho peňazí to stálo starého Sojku, ale vždy uspokojil sa s tým, že je Štefko jediné dieťa jeho, a že Bolhai vykoná mu dobrú službu.

Keď Štefko dokončil gymnázium, bol celý popánštený. Ináč cítil a ináč rozmýšľal, ako otec. Dom rodičovský bol mu pritesný. Nič mu nebolo po vóli. Mrzela ho tá jednoduchosť, ktorá panovala u rodičov. Haňbil sa za ňu. Aj na prázdniny sa mohol zabávať.

Otcovi celkom určite povedal, že bude ďalej študovať na univerzite v Budapešti. Keď to otec počul, pokrútil hlavou, a myslel na to, čo to asi bude koštovať; či mu zostane čo z chatrného majetku?

Štefko teda šiel do hlavného mesta, a zostal tam opravdovým fičúrom. Mal známosť s kade-kým, a nestaral sa chodiť na všeliaké zábavy. Chudák otec jeho, dávno by bol prišiel o všetko, keby nebol vyhral na lutrii 50 tisíc korún.

Keď zložil všetky zkúšky, Bolhai zadržal slovo, a vykonal mu dobrú službu. O pár rokov zostal z neho pán veľkomožný. O rodičov veľmi málo dbal, zriedka pisal domov, a za celý čas len tri rázy ich navštívil. Ba ani len na svadbu nezavolať rodičov, a dosť neskoro dal im na vedomie, že sa oženil.

Starým bolo do plaču. Takto zabudnúť na nich, takto zapovrhnuť ich, či sa to patri? Z čoho má srdce ten nevďačník? Koľko obetovali naňho rodičia, a hľa s čím sa odpláca? Neboráci nevedeli, že od takéhoto odrodilca márne čakajú lásku. Horko-fažko udusili ziaľ srdca, ba ani sa nehnevali na nevďačného syna.

— Vieš čo starý, patrilo by sa, aby sme navštívili tú našu nevestu.

— Dobre bude, odpovedal Sojka, ale nemôžeme ísť oba. Na koho by sme nechali dom. Ty choď neskorej.

— Ja nedbám, aspoň ma napraviš na cestu. Len sa vypýtaj, ako sa majú, a obzri si dobre, čo majú. Bože môj, ako by rada videla Štefka! Či nebolo dobre, že si poslúchol starého Bolhaiho? Bol by býval bedárom, a teraz je pánom.

— No len pomaly, stará moja; však uvidím, aké je to pánsťvo. Mňa čosi znepokojuje. Ani to sa mi nepáči, že si meno zmenil. Teda už aj za to sa haňbí.

Starý Sojka skutočne vydal sa na cestu k synovi do Budapešte. Keď zacengal na byte, chyžná len tak s boku obzrela skromného človečka, lebo k jej pánovi len veľkí páni a fajné panie chodievali.

— Prosím ponížene, doma sú veľkomožný p. Sálkai?

— Áno. Počkajte, zaraz vás oznámim u pána veľkomožného.

Dnu prestierali k obedu.

O chvíľu dvere sa otvorily, a Sálkai akonáhle zazrel otca, podal mu ruku a viedol ho dnu.

Služka a pani s počudovaním hľadeli na neobyčajný výjav, nevedeli, čo to znamená.

Sálkai zastal pred paňou, a predstavil jej otca svojho. Tej, hoc v hodvábe bola oblečená, a z celého jej držania vidno bolo, že nepochodí z nízkeho rodu, nenhusil sa jednoduchý vidiečan. Ba ľútosť cítila nad ním, a usilovala sa byť milou. Ťažko to šlo, nuž ale panie dobre vedia hrať takúto komediu.

Prestreli aj pre starého, a núkali ho s obedom, on ale ďakoval, lebo najedol sa toho, čo si v kapse doniesol.

— To nič nerobí, hovorila pani, veď dedinčania majú dobrý apetít.

— Tak je, ale ani tých miera neprijme viac, keď je už preplnená. Nech sa len páči jiesť; ja si radšej vypijem, som smädný.

— Nech sa vám páči. Len tak ako doma. No teším sa, že ste prišli. Škoda, že ste mi nedali na vedomie návštevu, bol by vám šiel oproti.

— Chcel som fa prekvapiť, synu. No teším sa, že ti Pán Boh takto pomohol. Vidím, že som netrovil na darmo. Len sa usiluj. Aj so ženbou si šťastlivo pochodil, pani tvoja je veľmi milá.

— No áno, dobre mi je, odpovedal pán veľkomožný nechutne. A matka ako sa majú?

— No vidíš, bol by celkom zabudol. Dá fa pozdravovať, aj tvoju paniu. Onedlho príde aj ona.

— Ach! vykrikol syn, — to mu veru nebolo po vóli. Nebol on zvedavý ani na otca, ani na matku. Keď aj myslel na dom, len to mal na rozume, koľko dostane z tých peňazí, čo otec vyhral.

— Ej, ako sa bude tešiť matka tvoja, keď jej porozprávam v akom veľkom dome bývaš; aké pekné bývanie máš; aká je pekná a milá pani tvoja.

— Pozdravujte ich. Nech len prídu, budem sa tešiť, odpovedal pán veľkomožný, pričom si myslel: bárs by to čím neskorej bolo.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošú predplátok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany polahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým nepravostiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Vnučka kráľova v Liptove. Gróf Seefried so svojou manželkou bavorskou kňažnou Alžbetou prišiel do Ružomberku, kde budú letovať.

List cárovi. Stokholmský časopis «Aftonbladet» prináša zpravu, že vo vrecku Eugena Schaumana, ktorý zastretil bol hlavného finského gubernátora generála Bobrikova, našli jeden list adresovaný na cára. «Aftonbladet» uverejňuje list v jeho úplnom znení a z toho vysvitá, z akej príčiny spáchal Schauman útok na Bobrikova. List zneje nasledovne:

«Veličenstvo! S pomocou prokurátora a senátu vášho veličenstva pre Finsko, ktorí bez ohľadu na právo a zákon slepo poslúchajú rozkazy generála Bobrikova, podarilo sa tomuto zaviesť v zemi našej úplný zmätok a bezprávie. Pomocou lže a falošným predstavením vecí podarilo sa gubernátorovi a ministrom Plehwemu prísť vaše veličenstvo vydať také nariadenia, vyniesť také uzavretia, ktoré urážajú zákony, tie zákony, ktoré vaše veličenstvo pri nastúpení na trón sľúbilo pevne a nezlomne zachovávať. Najschopnejších a najvernejších úradníkov krajiny bez právoplatného vyšetrovania a výroku pozbavujú úradov, na ich miesta vymenúvajú nevedomých ľudí, ktorí sňajú sa za šťastím, a spustlé individua, jako aj osoby k zastávaniu úradu dľa zákona neoprávnené. Najinteligentnejších a najvernejších občanov zatvárajú a posielajú do vyhnanstva. Osobnej slobody a bezpečnosti niet Minister, ktorý o finskom veľkokniežatstve referuje vášmu veličenstvu, není Finom a nepozná ani zvyky, obyčaje a zákony krajiny a ponevác on a generál Bobrikov majú spoločne záujmy, ani nedostáva sa k vedomosti vášho veličenstva pravý stav vecí, ani to, čo nakladajú krajinské zákony. Ponevác není nádeje, že za krátky čas prenikne k vášmu veličenstvu zpráva o pravom stave a že Bobrikov bude odvolaný, nezbýva iného jako siahnuť k sebaobrane a pokúsiť sa urobiť Bobrikova neškodným. Je to násilný prostriedok, ale prostriedok jediný. Preto obetujem svoj vlastný život, aby som vaše veličenstvo čím prv o tom presvedčil, že vo finskom veľkokniežatstve, jako i v Poľsku a v baltických provinciách, ba v celej ruskej ríši panujú neriady. K tomuto rozhodnutiu prišiel som sám po zrálom uvážení. Veličenstvo! Majúc smrť pred sebou, prisahám Bohu, že tu není žiadneho sprisahania. Ponevác dobre znám dobré srdce a šľachetné úmysly vášho veličenstva, len o jedno prosím vaše veličenstvo: ráčte si dať objasniť pravý stav vecí v ríši, rátajúc ku nej i Poľsko, Finsko a baltické provincie. Zostávam vášmu veličenstvu najponíženejší a najvernejší slúžobník Eugen Schauman.

Zbrane kráľa Milana a Alexandra. Z Belehradu oznamujú, že kráľovna Natália odhodlala sa, že cennú sbierku zbraní svojho muža a syna daruje národnému museumu v Belehrade.

Slovenské výšivky v Paríži. Prešporský «Spolok Izabelly» stojaci pod protektorátom arcikňažny Izabelly, ktorý zapodieva sa aj so zpeňážením rozličných ženských ručných prác, najmä ale so skupovaním a odpredávaním pekných slovenských výšiviek, usporiada v Paríži výstavku výšiviek a iných ženských, doma zbotovených ručných

prác. Výstavku zariadia v novembri a síce v Louvre, v tej skvostnej parížskej palote, kde sú uložené drahocenné umelecké poklady, historické pamiatky a starožitnosti francúzskeho národa. Úprimne sa tešíme, že Izabellin spolok, ktorý tak blahodarne účinkuje pod vedením svojej vysokej protektorky, podujal sa na túto výstavku, lebo sme presvedčení, že pekné slovenské výšivky a vkusné ručné práce našich slovenských ženičiek a dievčat budú sa páčiť i tam v Paríži, v tomto mohutnom svetovom centre umenia, odkiaľ si ostatne už raz odniesly veľkého vyznačenia: zlatú medailu na parížskej svetovej výstave.

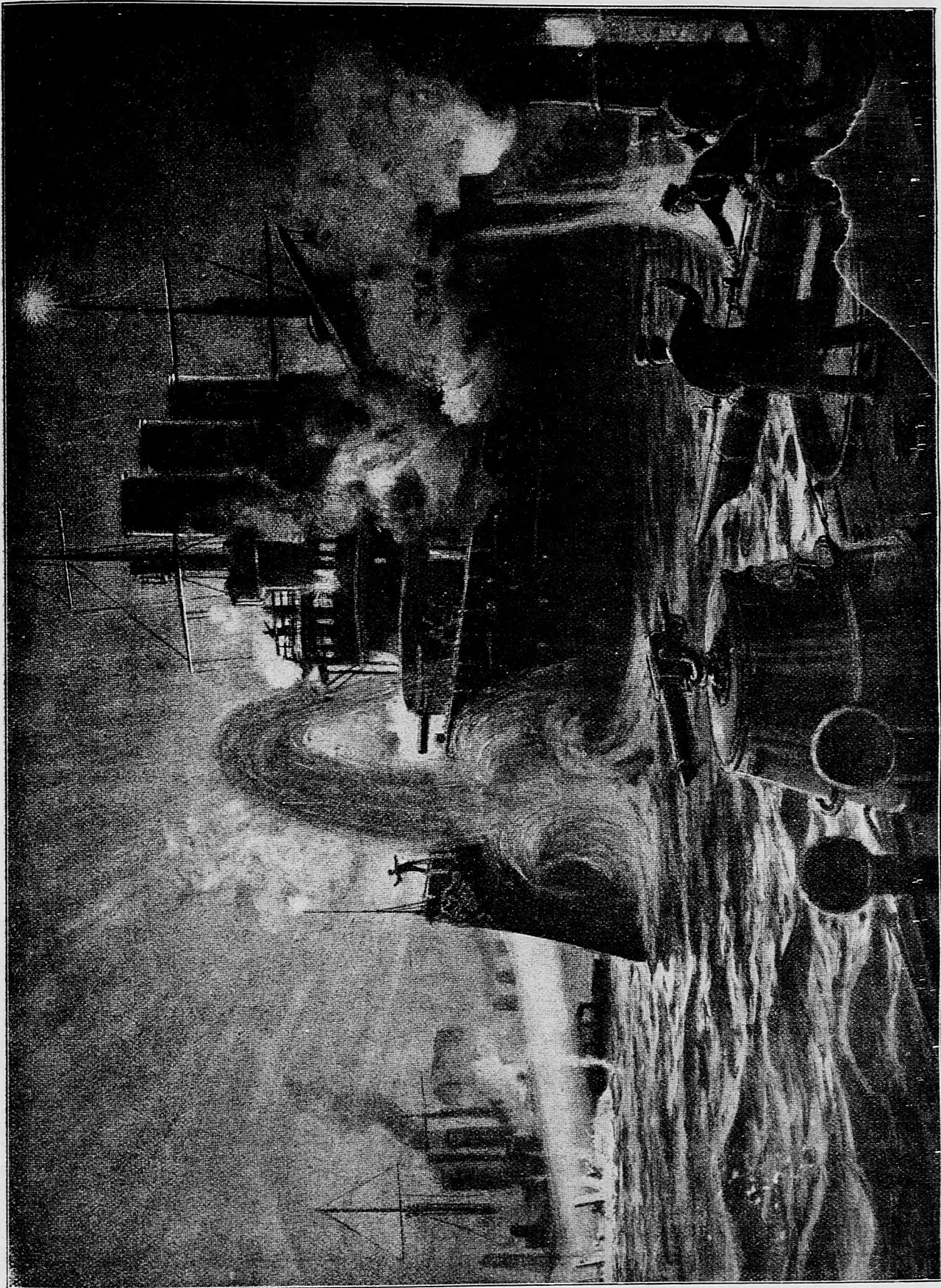
Pekné obecné predstavenstvo. Pekne pomery musia byť v obci Bikács v biharskej stolici. Tam sa rýchly, prisažní, hlásnici a obecný hájnik spriahli na lúpež. V noci spoločne vlúvali su ku jednému zámožnému gazdovi, ktorého dotiaľ bili a mučili, kým nevynútili od neho 240 korún, s ktorými peniazmi potom odišli a na druhý deň ich prepili v krčme. Zandári celé slávne obecné predstavenstvo chytili a odovzdali súdu vo Veľkom Várade.

Samovražda jedného dievčatka. 9ročná dcérka Henrika Prokescha, úradníka v plynovej fabrike, malá Emma, tieto dni ušla z domu rodičovského, lebo doniesla zo školy zlé svedectvo. Za niekoľko dní blúdila po známym až ju jeden pokrevný zaviedol na byt rodičovský na námestí Kalvárie. Domá ju pravda matka vyhrešila, čo však tak roztrpčilo citlivé dievča, že vybehla na chodbu a skočila s tretieho poschodia na dláždený dvor. Nesťastné dieťa sa hrozne dolámalo. Ochrancí zaviezli ho do Rochusovej nemocnice, ale není nádeje, že by sa z hrozných úrazov vyliečilo.

Okrádol svojho advokáta. Budapeštianska polícia zatkla Eleméra Szendeffyho súkromného úradníka bez zemesťnania, ktorý svojmu advokátovi ukradol záložných cedúl v cene tritisíc korún. Szendeffy už viackrát mal s trestným súdom pretriasanie. V jeho pravotách zastupoval ho jeden hlavnomestský fiškal, ktorému za jeho unovanie odplatil sa tým, že mu zo stolového fioka ukradol záložné cedule.

Lúpežnícky útok. V Budapešti v Kádár-ulici pod bránou domu č. 6. udal sa opovážlivý útok. Jozefova Kurbelova, manželka jedného maliara v sporiteľni vyzdvihla 700 K. a so svojím 4ročným chlapcom šla domov. Pred bránou priskočil k nej jeden neznámy mužský a vytrhol jej peniaze, ktoré mala pod pazuchou. Kurbelova začala kričať, na čo lúpežníka lapili a odovzdali ho policii. Útočník menuje sa Zuckermann.

Okrádaly kostoly. V obci Nyergesujfalu v Ostrihomskej žandári zatkli dve bezbožné ženské pre okrádanie kostolov. Ešte minulého mesiaca sa stalo, že v Nyergesujfalu neznámi zloději pod omšou vyrabovali všetky schránky. Žandári onedlho zatkli Magdalenu Depotekovu, ktorá sa po dlhom inkvirovaní priznala, že ona s jednou svojou družkou vyrabovala kostol. Túto družku onedlho tiež lapili v osobe Marie Kocsisovej, ktorá sa priznala, že toto už bol desiaty pád, čo o kostole

Z rusko-japonskej vojny : Válečná bitka na mori.

kradly. Túľaly sa už po všetkých stranách krajiny a do ktorého kostola nemohly sa dostať, použily vlamačských nástrojov a tak sa dostal ku schránkam. Pri dievkach našli aj vlamačské inštrumenty.

Posledné okamihy samovraha. Z Petrohradu oznamujú: Romanovský, vážený advokát v Tomsku, vždy hovorieval, že pre starého človeka najkrajšou smrťou je samovražda. Tieto dni aj sám stal sa samovrahom. Prerezal si žily a potom čakal smrť a kým vládol, písal, čo cíti. Posledné jeho riadky boli: «Cítim sa nekonečne blaženým. V ústach cítim príjemnú sladkosť. Pred mojimi očami všetko je zahalené v modrú hmlu. Cítim smäd a mldosť, ale už nemôžem vstať, aby som si zahasil smäd. Dobré mi je. Nie je to podivné, že mnohí plakali, keď niekoľko sto ľudí zahynulo na jednej ruskej lodi? ...»

Povera vo Francúzsku. Francúzov celý svet považuje za najosvietenejší národ, no pritom všetkom aj vo Francúzsku sa najde dosť zaostalých ľudí. V jonneskom departemente nachádza sa jedne mestečko menom Empúry, ktorého obyvatelia povestní sú o svojej nesmiernej povere práve ako ku pr. naši hornôvidiecki vrchári. Jednému tamojšiemu gazdovi, Jánovi Daviotovi jedno za druhým onemocnelo viac kusov statku. Gazda bol sväte presvedčený, že mu statku ktosi musel počariť, preto vyhľadal «zemskú bohyňu» obce a požiadal ju o radu, pravda za dobré peniaze. Čarodejnica honorár vstrčila do kapsy, porobila rozličné čiry čary a potom gazdovi dala tú radu, aby len šiel pokojne pomov, aby zabil svoju najpeknejšiu ošípanú a doniesol ju ku nej. Gazda urobil tak, ako mu bosorka povedala. Keď doviezol na táčkach zaklatú ošípanú, čarodejnica mu riekla:

— Teraz ale idzte domov. Ako prekročíte cez prah, dávajte pozor, kto vám najprv vkročí do dvora, ten porobil vášmu statku.

Gazda sobral sa domov, no ešte na ceste si umienil, že toho bezbožného bosoráka, ktorý mu statku porobil, ako mu do domu vkročí, zabije. Onedlho otvorila sa brána a vošiel ňou gazdov strýc Franc Daviot. Ako ho pôverčivý človek zočil, schytil zo steny svoju poľovnú pušku a dvoma výstrelmi ho zastrelil. Žandári prirodzene hneď zatkli vraha, ktorý celkom pokojne dal sa odvieť do žalára.

Z millionára — žobrák. V Londýne dovedol policajt na policajný úrad jedného opilého starého človeka, ktorý udal, že je on nádenník Jack Morse. Policajnému úradníkovi ale zdal sa byť známym a preto ho začal inkvirovať. A tu vysvitlo, že starý opilý človek neni ten, za koho sa vydával, lež že je to M. Edvard Field, ktorý ešte len nedávno bol všeobecne známy bankár vládnucci millionami. On staval transatlantický podmorský kábel, na ktorom zarobil si štyri milliony funtov šterlingov to jest 96 millionov korún. Mal ohromné paláce, veľké priemyselné závody, a jeho veľká banka prekvitala na podiv. A toto ohromné bohatstvo ztratil v jeden jediný deň, 27. novembra 1901., keď na londýnskej burse nastal všeobecný krach. V tento povestný «čierny piatok» utratil

celý svoj majetok ktorý predali na licitácii a Field stal sa žobrákom. Jeho otec, ktorý mu bol v obchodoch spoločníkom, keď sa dozvedel o krachu, zomrel na porážku srdca, jeho samého ale vrhli do väzenia. Keď sa z väzenia vyslobodil, kúpil si jednu káru, s tou chodil po uliciach a predával zeleniny. Tak sa živil biedne až dal sa do pijatiz a potom už chodil po žobraní. Z jeho starých známych nikto ho nepoznal a on, čo i žobral, bol o mnoho hrdší, než by sa bol o vlnužnu uchádzal u svojich starých priateľov. Policajný sudca niekdajšieho millionára pre opilstvo a tuláctvo posúdil na dva dni do väzenia, ale zároveň postaral sa o to, aby keď si trest odsedel, odvezený bol do nemocnice v Bellevúe, kde liečia takýchto starých, spustlých a pijanstvu oddaných ľudí.

Smrť následkom poštipnutia muchy. Z Klagenfurtu oznamujú: Dolostrelecký kapitán Richard Smekal zomrel na otrávenie krve. Otrávenie krve dostal od poštipnutia jednej muchy.

Oheň vo fiumánskom prístave. Bud. Tud. oznamuje, že zpráva jako by pri požari prístavného skladu spoločnosti «Adria» zhorela bola aj batožina výťahovalcov, je mýlna a pravde nezodpovedá. Výťahovalci pri ohni neutrpeli žiadnej škody.

Ženba vojenských dôstojníkov. V posledných časoch toľko dôstojníkov prosilo, aby sa s menšou kauciou mohli oženit, že vojenské ministerstvo v smysle štatútov vzťahujúcich sa na ženbu officierov vyzvalo veliteľstvá, aby pri vybavovaní takýchto prosieb nabudúce pokračovali s väčšou prísnosťou a neodporúčaly nižšie 30ročných dôstojníkov na udelenie povolenia šeniť sa s menšou kauciou. Nabudúce do ohľadu budú sa brať len prosby kapitánov a dôstojníkov pridelených ku generálnemu štábu, ďalej takých officierov, ktorí za dôstojníkov chcú odať svoje dcéry a konečne ohľadu budú sa brať prosby takých dôstojníkov, ktorí už prekročili 30. rok veku svojho.

Natalia mestu Belehradu. Bývalá srbská kráľovná Natalia tú skvostnú loď, ktorú svojho času mesto Belehrad jako sobásny dar dalo kráľovi Alexandrovi a kráľovnej Drage a ktorú po nich ona zdelila, darovala mestu Belehradu. Tú pripomíname, že v Belehrade kolujú chýry, že vraj Natalia už oľutovala, že vystúpila z cirkve pravoslávnej a stala sa katolíčkou. Kráľovná je veľmi smutná, melancholická, často plače a hovorí, že ona zapríčinila smrť svojho syna kráľa Alexandra a že jeho smrť bol trest Boží za to, že neverne opustila vieru pravoslávnu. Aj to sa hovorí, že Natalia písala cárovi list, v ktorom dojímave líči svoj duševný stav a prosí ho, aby jej odpustil a umožnil vrátiť sa do lona cirkve pravoslávnej. Aj o to prosila cára, aby previedol, žeby mrtvolu kráľa Alexandra jej Srbsko vúdalo, aby ju mohla dať s privolením kráľa Franca Jozefa pochovať v Krušedoli ku kráľovi Milanovi, kde si vraj aj ona vyprosí pre sebe miesto na posledný odpočinok. Či cár odpovedal Natálii a čo odpovedal, o tom niet chýru.

O katastrofe lodi «General Solum» z Newyorku

oznamujú: Dosiaľ vylovili z mora 805 mrtvol, zväčša deti a ženské, 300 mrtvých ešte chýba. Z vylovených 695-ich už poznali a týchto už aj pochovali za obrovskej sústrasti obyvateľstva. Newyorské časopisy zaviedli zbierku pre sirotu a rodiny, ktoré pri úžasnej katastrofe utratili otca alebo matku. Dosiaľ nasbieralo sa už 30.000 dollárov, ku ktorému obnosu mesto Newyork pridalo ešte 50.000 dollárov, tak že je teraz 80.000 dollárov na podporu, zaujímavé je však, že dosiaľ nikto sa nehlásil o podporu. Vysvetľuje sa to tým, že na osudnom výlete zúčastnili sa zväčša rodiny zámožných newyorských Nemcov. U mnohých ženských našli veľké obnosy peňazí a drahé šperky. Hodnota šperkov a peňazí, ktoré pri mrtvolách našli, obnáša asi 60.000 dollárov. Jedna ženská mala pri sebe 25.000 dollárov v šperkoch a v banknotách. Pri vyšetrovaní vyšly na javo veľmi špatná veci o loďnej spoločnosti, ktorú krem kapitána a mužstva lodi tiež postavia pred súd. Loďná spoločnosť zameškala porobiť i tie najjednoduchšie ochranné poriadky. Nestarala sa o bezpečnosť cestovateľov. Na lodi bolo síce asi 1000 ratovných opaskov, tieto boli však namiesto korku vypchaté sečkou, tak že tí, ktorí s takýmto opaskom skočili do vody v nádeji, že ich ratovný opasok udrží na vode, boli ztratení. Opasok sa totiž rozmočil, sečka naplnila sa vodou a svojou tiažou stiahla nešťastníkov do hĺbky. Podplatení úradníci loďnej spoločnosti prijali od nesvedomitých dodávateľov takéto sečkou plnené ratovné opasky bez toho, že by ich boli preskúmali. Rozhorčenie je obrovské a časopisy žiadajú prísne potrestanie všetkých vinníkov.

Vynález jedného ruského robotníka. Katastrófa válečnej lode Patropavlovska, ktorú — ako známo — japonská mína vyhodila do povetria, istého robotníka menom Gapjejeva v prístave Odessy pohla k tomu, aby zhotovil taký prístroj, ktorý neviditeľná mína neškodnými učíní. Vynález — ako Petrohradu oznamujú — znamená sa mu podaril. Prístroj treba pripraviť na spodok lode a keď loď nadide na mínu, prístroj učíní ju neškodnou a lodi ani len náhodou sa nič nemože stať. Jedna vojenská komisia vynález preskúmala a na probu dala spraviť z neho jeden kusok a jestli sa pokus tento podarí, tak ruské veľiteľstvo vynález ešte v tejto vojne upotrebí.

Utopil sa v studni. V Strabičove (beregská stol.) greckokatolícky farár Eugen Berec padnul vo svojom dvore do studne a kým ho vytiahli, utopil sa. Smrť mladého kňaza zapríčinila na okolí veľkú sústrasť.

Krajinský Pút do Lurdu.

Predsedovia budínskej Marianskej Congregácie, pod hlavným ochranstvom a arcipastierským požehnaním Jeho Eminencie pána Kardinála-Kniezaprímasy z príležitosti polstoročia od vyhlásenia článku viery o bezpoškvrnom počatí preblahoslavenej Panny, ľudový pút poriadajú do **Lurdu**, v ktorom každý uhorský katolík, mužský ako aj ženská, môže účasť vziať. — Hlásť sa môžu u vp. duchovného *Adolf Thym*, hlavného sekretára Budínskeho Kat. Kruhu, Budapešť, II., Toldy Ferencz-u. 30., u ktorého aj podrobný plán možno dostať.

V Budapešti r. 1904, v Kvetnú Nedeľu.

Heinrich Fieber,
direktor spolku sv. Imricha.

Adolf Thym,
hlavný sekretár budínskeho
k. Kruhu a preds. Congr.

Dr. Imrich Sebök,
katechét, predseda Congre-
gácie.

Na žiadosť riaditeľstva púti vel. p. *Jozef Skarda*, dekan-farár v Šaštíne (nitrianska stolica) s vďačnosťou prijme a programy pošle všetkým tým slovenským pútnikom, ktorí na púti účasť vziať chcú.

Predbežná poznámka!

Čas odchodu púti: 21. augusta 1904. — Ceny sú:

I. trieda s 8 dňovým zaopatrením	480	korún.
II. „ „ „	370	„
III./a „ „ „	215	„
III./b „ len s bytom	185	„

Smer cesty: Budapešť—Viedeň—Innomosty—Einsiedeln (pútnické miesto) Genf—Paray-le-Monial (pútnické miesto) Lyon—Toulouse—Lurd—Lyon—Genf—Zürich—Innomosty—Viedeň—Budapešť.

Cesta potrvá 14 dní.

Ďalšie úpravy v podrobnom pláne.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4	koruny
na pol roka	2	koruny
na štvrt' roka	1	koruna.

«Kreštan» kiadóhivatala

Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

Kreštania, kupujte len u kreštanov!

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **«Kisbirtokosok Országos földhitelintézet»** Budapešť, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-ové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dáju vysvetlenie.

DOPISY.

Z Klina.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vel'actený Pán Redaktor!

Ráče byt tak láskavý týchto pár riadkov v našom oblúbenom «Kreštane» uverejniť.

Hovorí sa, že od hlavy ryba smrdí; tak to býva v dobrej aj v zlej záležitosti. Vieme dobre, že obec hneď lepšie vyzerá, keď má starostlivých predstavených, a že najmä v náboženskom ohľade ovečky sa lepšie zvelaďujú, keď duchovný pastier o nich bedlí a keď im, či už slovom alebo príkladom dobrú cestu ukazuje.

A či nie tak v našom Klíne?

Sotva jeden rok účinkuje medzi nami velebný pán Štefan Mnoheľ, a už ozdobili sme si svoj kostolík s dvoma krásnymi sochami, k úcte Najsvätejšieho Srdca Ježišovho a Panny Marie.

Lež jako nám k veľkému potešeniu poslúžily tieto posvätné ozdoby, tak nás boľeť musí, že náš kostolík sa v takom zanedbanom položení nachádza. Obec naša je nie najostatnejšia; medzi našimi občanmi sa najdu dobrí gazdovia a aj dobre majúci sa pláteníci, a ani sme nie liberáli, a predsa náš kostolík je na okolí ten najostatnejší, najchudobnejší a najotrhannejší.

Kde je teda príčina?

Tak sa zdá, že naša nevšímavosť, naša nedbalosť zaviedla nás tak ďaleko, že náš kostolík je taký opustený, popukavý, že čo chvíľa nám ho vrchnostensky majú zatvoríť.

Potom sa len vzpomätáme, keď naša telo zostane bez duše.

Nedajme k tomu dôjsť, nečakajme viac my občania a veriaci, ktorým na srdci leží naše náboženstvo, postarajme sa o to, aby kostolné peniaze neležaly v židovskej šparkasse, ale aby náš kostolík opravený bol a takto hodný stánok Pána sa stať mohol.

Klíňan.

Z Byttče.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráče nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Kreštane».

Už dávno z našej Byttče som nečítal žiaden dopis v našom oblúbenom časopise «Kreštanovi». Tedy sa chytám pera a chcem jedno-druhé sdeliť z našej farnosti veľko-byttčanskej. Najprv zdelím cteným čitateľom «Kreštana», že máme tu veľké horúčasti a už nepršalo od 8 týždňov. Náš dosť obsírny chotár je na tie suchá ešte dosť peknej úrody.

My si milujeme nášho veľk. pána dekana a farára Jozefa Teselského a preto miluje aj on svojich veriacich

a vynakladá svoje sily na to, aby nás vzdelal a verejnému životu vychovať mohol a preto nielen že sa stará o ten zemský život, ale sa stará aj o duševnú posilu našu. A preto nám ozdobuje so spojenými silami našimi aj náš chrám Boží. Máme peknú dlažbu kostola nášého farského, potom máme pekne vymalovanú kapličku umučenia Pána Ježiša Krista, pri chráme Božom pristavenú. Tiež aj sochu svätého Antona, milovníka chudobných a opustených a pomocníka lačných, potom máme na cintoríne tiež chrám Boží, ku cti svätej Barbory zasvätený, do ktorého nám zas pekný oltár darovali naši rodáci a duchovní pastieri: dôstojní páni farári Ján Badík zo Staškova a Justin Rehák zo Skalitého. Táto vznešená obeta od dvoch duchovných pastierov bola väčšia obeta nad všetkých farníkov volko-byttčianskych, ponevác bola z dvetisíc korún, začo im my vrúčne naše vďaky vyslovujeme, a za nich modlitby naše pred trón Najvyššieho zasielame, keď sa svätá omša v kostole svätej Barbory vybavuje.

A teraz očúvame, že sa náš farský chrám ide zväčšiť a dve veže naň vystaviť a pravdepodobne zas len z obetivosti tých hore udaných duchovných otcov, však nie nadarmo odriekajú pri každodennej svätej omši pri umývaní rúk Žalm 25.: «Umyjem medzi nevinnými ruky svoje a obštúpim oltár tvoj, Pane. abych slyšal hlas chváli a vypravoval všetky podivné skutky tvoje. Pane miloval som okrasu domu tvojho, a miesto prebývania slávy tvojej; nezatrať Bože s bezbožnými dušu moju a s mužmi krvavými život môj — v ichžto rukách nepravosti sú a pravica jejich naplnená je darmi. Ja ale v nevinnosti svojej kráčal som, vykúp ma a smiluj sa nado mnou! Noha moja stála v priamosti, v shromaždeniach dobrorečít budem tebe, Pane. Sláva Otcu atď». Takáto vrúcna modlitba dôjde aj svojeho cieľa.

A preto aj náš duchovný otec dôst. pán Jozef Teselský s celou silou pracuje na tom, aby čím väčšia chvála Božia sa medzi veriacimi rozmnožovala a upevňovala. Daj Bože tvojho požehnanie na tých duchovných, ktorí takto na vznešené ciele obetujú svoje sily ku chvále Božej, a žehnaj ich práce, žeby ešte mnohé roky sme sa mohli honosiť s nimi.

S Bohom.

Byttčanský farník.

Z Kňazíc.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráče nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Kreštane».

Naša obec leží asi štvrt hodiny cesty na sever od Zlatých Moraviec. Sme zväčša roľníci, len asi jedna tretina nášho ľudu zaoberá sa s ručnou prácou, ale preto si každý, komu sa nelení, môže zarobiť groš, k výžive potrebný.

S Božou pomocou si chceme založiť potravný spolk, spolu obce Kňazice aj Malé Opatovce, čo by sme ľúbili od 1-ho októbra do života uviesť. Už sme aj účastiny popodpisovali, čo sa nám dobre vydarilo, a sice preto,

lebo z toho sme videli od ľudu chuť ku spolku. Podpísalo sa 400 účastín po 20 korún.

Dňa 1. júna bola u nás na obecnom dome licitácia na obecnú krému aj sklep, pri čom sme tiež mali dosť práce, lebo naši židáci by nás radi boli prevrátili, ale sa im to nepodarilo, lebo našich kresťanských výborníkov hlasovalo 11, ktorí si žiadali potravný spolok. Proti spolku hlasovali 3., a tak väčšinou 8 hlasov prerazili kresťania. Nuž tak sme si hostinec aj sklep vzali do prenajmu, pri čom nám dosť dobre na pomoci boli naši duchovní, aj náš pán notárius. Za to im z celého srdca ďakujeme. Nech im Pán Boh pomáha!

Pri tom ale aj vás, bratia naši kňazickí aj maloopatovskí kresťania prosím, držte všetci spolu do jedného jako múr, pri spolku našom, lebo len tak budeme neodvislými, a len tak sa dobjeme víťazstva nad našimi nepriateľmi. Nech nám Pán Boh pomáha!

Tiež na slávu privolávam všetkým tým, ktorí sa za tú vec zaujímajú: nech im Pán Boh pomáha aj požehná kroky jejich, aby sme tak spolu všetci božského požehnania dôjsť mohli!

Jeden občan.

Nech si prečíta každý!

Papier, tlačiareň a redigovanie novin stojí peniaze. Máme veľa takých čitateľov, ktorí si objednali aj odoberajú noviny naše, ale ešte aj s laňajším predplatkom ostávajú pozadu. Čakali sme s trpezlivosťou až posavád. Ale ďalej čakať už viac nemôžeme. S dnešným číslom teda posielame im pokúšku a osvedčujeme, že jestli podľnosť svoju bez meškania nám nedoposlú, budúce číslo im už odnímemo, lebo veď ani nám nedá nikto nič zdarma.

Administrácia.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kresťan kiadóhivatala, Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

Jeden občan. Pri stavaní nových domov sú isté pravidlá, ktoré zadržať treba. Na to dozoruje slúžny a v obci notár, poľahke na to ustálený výbor. Na cudzí grunt stavať nikto nesmie, ba ani na obecný nie; to ani notár ani slúžny dovolíť nemôže. Ale stáva sa, že dakto uživa kus zeme ako intravillár, a je tá zem nie jeho, lež n. pr. obecná. Takýto potom nemôže mať nič proti tomu, ak mu ten kus zeme odoberú a druhému pre stavanie prepustia.

Hausirer v D. T. Nevyrozumeli sme čo to aké hácky spomínate a jaké mestá vykázané. Teda nám zreteľne odpište: U koho ste tie hácky videli? Čo je na nich vykázané? Akí hausireri majú zabránené po tých mestách kupčím, či len trenčianski? Ktorí to hausireri musejú predávať tovar len zo štátnych fabrik, a kde je takýto

rozkaz? Toto je všetko vážne, treba na všetko určite odpovedať, bez toho my nemôžeme váš dopis uverejniť.

Do Štiavničky. O článkoch Z. vy ste prvý, čo takto súdite. Pre rozmanitosť ale my podávame aj iné veci do besednice. Ale v iných novinách už vytlačené rozprávky pod iným menom znovu uverejniť, to sa nesmie. No ani počestné by to nebolo. Za poslané nám krásne noviny vďaka!

K. M. 4848 v K. Krajinský úverný spolok je nie pre malé pôžičky jednotlivcov. On poskytuje peniaze len sebe podriadeným úverným spolkom po celej krajine.

Pät' dní roku 1900 v Ríme.

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdú opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 4 korún s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor.

Rozmary a žarty.

Viete už ...

- Počuli ste už, že je Vladislav Drabina mladozemichom!
- Skutočne? A jako volajú jeho mladuchu?
- Štyridsaťtisíc korunovou; a druhé meno som si jej nezapamätal.

★

Keby sa dakedy nepomilil mudrc, všetci sprostáci vyšli by na vnivoč.

★

Detský rozum.

- Otecko, či ma pán učiteľ potresece pre takú vec, ktorú som neurobil? — pýta sa synček.
- Ale jako by fa preto mohol potrestať?
- Ej to je dobre, tak teda nemusím napísať svoju úlohu.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kresťana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Knihvedenie pre gazdovsko potravné a úverné spolky. Cena výtisku viazaného, franko 1 kor. 60 halierov. K dostaniu u pôvodcu Štefana Janovčik, farára v Likavke o. p. Rózsahegy. — Táto knižka je praktične zostavená a osožná pre tých, ktorí potravné spolky spravujú. Potravným spolkom ju vrele odporúčame.

Májové kvety, čili nábožné rozjímanie o blahoslavennej Panne Marii. Spracoval Fr. Sasinek. Vydal Fr. Richard Osvald. Cena 80 hal. Dostať: Fr. Richard Osvald, správca fary, Tepla (Lenge) o. p. Bélabánya.

U redakcii: «Posol Svätého Antona», Budapešť, VIII., Szentkirályi u. 28 dostať tieto knižočky:

1. «*K čomu vedie opilstvo?*» Poslovenčil Andrej Hladký. Cena 12 halierov.

2. «*Chlieb Svätého Antona.*» Zfotografoval Zaosek. Cena 12 halierov.

3. «*Trnavský bál*», veselá rozprávka, a «*Dva listy*». Napísal Zaosek. Cena 12 halierov.

4. «*Historia Drotára*». Nakreslil Zaosek. Cena 12 hal.

5. «*Slovo ku kresťanským robotníkom*». Napísal Edvard Sándorfi. Cena 16 halierov.

Pútnické miesto: Višnové. Sostavil J. Buday. Vydal Alexej Frátrik, farár vyšnovský. Cena 10 halierov.

Jako sa spovedá rozumná mládež? Duševné zrkadlo. Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdca Ježišovho». Cena 10 hal. Pre knižku takto píšete: Redakcia «Posol božsk. Srdca Ježišovho» Trnava, (Nagyszombat).

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychádzajúci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «*Posol Svätého Antona*» Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Jadro nábožných výlevov. Kniha modlitebná pre každého katolíckeho kresťana s katolíckym spevníkom. Spísal Andrej Radlinský. Nákladom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. vyt. 1 kor. 49 hal., viaz. v koži s mramorom 2 kor. 40 hal., v koži so zlatom 2 kor. 60 hal., a chagr. so zlatom a spínkov 3 kor. 20 halierov.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena vyt. 60 hal. Knižočka formátu malej 8-o na 138 stránkach s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a prakticky. Za touto knižočkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom modernom-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlivo pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zaostali, odporúčame čo najvрейšie túto dobrú knižočku priateľom ľudu do pozornosti.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XVI. číslo 6. Vychádza koncom každého

mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Život blah. Krescencie, člena tretieho radu sv. Františka. Velice milý a podivuhodný život na 50 stranách s 10 peknými obrázkami. Vydáva redakcia «Posla b. Srdca J.» v Trnave (Nagyszombat, Pozsonym.) Cena: 12 krajciarov (24 halierov) krom pošty. Odporúčame ju všetkým, menovite údom III. radu sv. Františka.

Život sv. Alfonza Rodrigueza S. J. Vydáva «Posol božského Srdca» v Trnave (Nagyszombat). Cena 30 halierov.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 halierov.

Dejiny milostného miesta Blahoslavennej Panny Márie veľko-topolčanskej. Spísal Jozef Haverla, obetujúci kňaz. S odobrením ostrihomskej hlavnocirkevnej vrchnosti Z maďarského preložil Jozef Buchta, nitra-bojnanský kaplán. K dostaniu je v knižtlačiarňi Juliusa Zhorellu vo Veľkých Topolčanoch.

Malé Hodinky k úcte najsvätejš. Srdca Ježišovho. Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdca Ježišovho» III-tie vydanie, v Trnave (Nagyszombat), cena 4 haliere.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov.
Pšenica: tiská K. 7·85—8·40, peštianska K. 7·80—8·35, belehradská K. 7·80—8·40, banátska (76 kilogramová) K. 7·65—8·10. — *Raž*: K. 6·20—6·45. — *Jačmeň* na kým K. 5·70—6·00. — *Ovos*: prvotriedny 5·05—5·70, druhotriedny 5·30—5·45. — *Kukurica*: K. 5·10—5·20. — *Repica*: K. 10·35—10·55. — *Prosó*: K. 5·30—5·40

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	13·40	12·80	12·20	11·60	11·20	10·80	10·20
			č.	7	7½	8	
			K.	9·00	8·00	5·60	

Otruby: K. 4·30, hrubé K. 4·30.

Datelinové semä: lucerna K. 55·00 do 60·00 za 50 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 4·00—4·40, žlté K. 4·60—6·00 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely *bôb*: K. 7·75—8·00, tmavý K. 6·50—6·80, drobný K. 8·50—9·00, tarkavý K. —. — *Hrach*: K. 12·—13·00. — *Šošovica* veľká čistá K. 14·00—15·00. — *Konopné semä*: K. 9·00—9·25. — *Lanové semä*: prima K. 12·90—13·00. — *Rasca*: K. 29·00—30·00. — *Mak*: sivý K. 24·50—25·00, modrý K. 26·00—27·00. — *Ladník*: K. 7·00 do 7·50. Všetko 50 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* rafinovaný K. 69:00—69:50, kockový K. 71:00—71:50, kandis biely K. 72:00, žltý K. 68:50 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Petrolej: a erický (*) vo veľkom K. 46:00 prima ruský (***) K. 43:00 za 50 klgr.

Lekvár: srbský (1903) K. 14:25—14:50, slavovský (1903) K. 14:25—14:75 za 50 kilogr.

Slivy: bosenské (120 kusové) K. 20:50 do 20:75, srbské (80—85 kus.) K. 20:00—20:50.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 151:00 do 152:00. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 43:00—44:00.

Sviňská masť: budapeštianska K. 64:00 do 64:50.

Slanina: vidiecka K. ———— mestská 3 kusová K. 54:50—55:00 za 50 klgr.

Na 8 dňovú próbu

na dobierku len 3 zl. pošlem svoju oprávnivú Solinger mašinu na strihanie vlasů, a zavazujem sa tu istú behom 8 dní späť prijať a tak tiež aj peniaze späť poslať. Mašina je 61 cmr. dlhá, fajno niklirovaná, má 3 hrebene a jednu rezervnú strunu na trojaké strihanie, mašina táto by nespela ani v jednej domácnosti chybeť, lebo cenu tejto mašiny pri 2 deťoch za štvrt roka zošporujeme.

Nožnice na bradu 2 zl. 75, opravdivá Solinger britva 1 zl. 50, najfajnejšej je mnohí je jasno brusená 2 zl. Kónské nožnice, voľačo pre gazdov neoceniteľného len 4 zl.

Zásielky vy bavujú sa na dobierku skrz sklad dieľni.

LEO LATEINER == WIEDEN, ==
I., Fleischmarkt 17—42.

Do 500 zl. mesačne

(a to len ako extra zárobok) môže každý ľahko, statočne a bez všetkých útrat zarobiť. Pošli e a to hneď Vašu adresu pod S. K. 163 na

Kanceláriu oznamov Steinhausen
Karlsruhe (Baden) Amalienstrasse.

Polovlnené sukne v rozmanitých farbách, dobrej jakosti 1 kus po 65—70 kr. **detické sukienky** 20 kr. **dobierkou zasiela: ADOLF JELINEK** v Lisku, p. p. Jimramov Morava. Tovar, jestli sa nehodí, prijmem nazpät a peniaze prinavrátim. Nespokojnosť je vylúčená.

500 zlatých vyplatím tomu, komu by po upotrebovaní **Bartillovej ústnej vody**, jedna flaska 35 kr. prinavrátilo sa bolenie zubov alebo zápach. Z úst. (Za balenie platí sa 10 kr, osobyte). **E. Bartilla-Winkler**, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1. Žiadajte si v lekárni **Bartillovu vodu** na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napobňovateľov ten bude štedre odarený. Na miesta, kde by táto voda nebolak, dostaniu, pošlem 7 fliaš za 2 zl. 60 franko. **Jednu flášu nepošlem.**

Peniaze „mnoho“ peňazi!

mesačne môže **1000 K** každý bez zvláštných vedomostí a bez výloh snadne a poctive zabladať. Jestli zašlete hneď svoju adresu pod zn. «E. 806.» anonon. oddeleniu

«Merkeru», Mannheim, Merfeldstrasse (Badensko).

V mojom údenárskom závode vyše 20 rokov jestvujúcim dostane sa nie len bravčové mäso, masť a Kanina, ale aj chrenovky, frankfurtské, parížske, salámky, taktiež šunky údené aj varené

Valentin Kmetty, údenár,
v Trnave (Nagyszombat) na mäsiarskom námestí.

Každá rodina

mala by vo vlastnom záujme len

Kathreiner

Kneipp sladovú kávu

akžto dodavok ku dennej káve potrebovať.

04.1/d

Na 60-dňovú próbu

pošlem **Anker-Nickel-Roskopf-Patent-Remontoir** vnečkové hodinky poštovou dobierkou za

2 zl. 50 kr.

Pri objednávke 3 kusov kus po 2 zl. 25 kr. Pri šesť kusoch po 2 zl., zavazujem sa, na žiadosť, behom 60 dní peniaze nazpät vrátiť. Ku každým hodinkám retiazka a ozdoba zdarma.

Najlepšie a najlacnejšie hodinky ku práci. 10.000 kusov s najlepším uspokojením je v úžitku. Za dobré chodenie 3 ročná písomná záruka. — Jediný rozosielať poštovou dobierkou je výlučne **I. V. A. z hlavného skladu roskopf hodinkovej fabríky LEO LATEINER, Wien, I., Fleischmarkt 17—42.** Mój cenník, ktorý viac než 500 vyobrazení obsahuje, rozličných hodín zlatých a strieborných predmetov, na žiadosť zdarma a franko zašlem.

Na 30-dňovú próbu

zašlem každému nové, **Mayer-sústavy Anker-Nickel-Roskopf-Patent-Remontoir** hodinky, s peknou retiazkou a schránkou za **2 zl. 50 kr.** poštovou dobierkou. Tri kusy **6 zl. 75 kr.** šesť kusov **12 zl.** — Najpríhodnejšie hodinky do práce pre jedného každého. **S ročnou písomnou zárukou.** V páde

nezodpovedania, peniaze sa nazpät vráti. **Objednať možno len v hlavnom sklade spojenej dielne na hodinky Roskopf**

Leopold Mayer,

cis. a kráľ. spolahlivý a statočný zaopatrovateľ

Viedeň, XIV., Mariahilferstrasse 187/P.

Chráňme sa od padalateľov.

VEĽKÝ KRACH!

V New-Yorku a v Londine nešianali ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem :

6 kusov veľmi fajnové stolové nože s opravdivou anglickou klingou
6 kusov amerického patentirovaného striebra vydlíčky,
6 kusov amerického patentirovaného striebra jedácie ližice,
12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú ližicu,
1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú ližicu,
6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne,
2 kusy imponantné stolové svietniky,
1 kus tajnové cukrové sítko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a včul len 6 zl. 60 kr. v najlavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farvu aj 25 rokov udrží začo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento oznam

neni kamstvo

zavazujem sa bár komu, komu sa náradie nepaci peniaze spatky dať. Nech nikto nezameška túto pohodlnú príležitosť použiť zehy si túto okrásľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

d'álej do každej lepšej domácnosti prilíže je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19B Telefón 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v postaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výfah s tisíce uznajúcich listov:

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánfy jeho exell.

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. haloča, Ján Majorossy, kanonik.

Zasielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentirovaného striebra pošl'ú.

Bozovič, Kr.-Sörénska st.

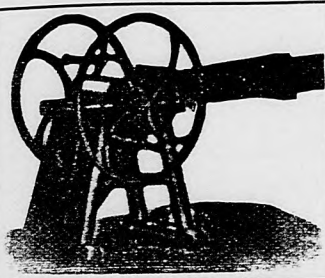
S. Keresztes hlavný slúžny.

Páni hospodári! Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských drahsie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mláťačky s oceľovými guľčikovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu

lahšie, než ktorékoľvek iné. Zentúre dľa najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre.** Výborné sečkovice amerického a anglického systému. **Triery.** Strúhadlá na burgyňu. **Srotovníky** na zrno. **Stroje na siatie.** **Pluhy,** brány. **Stroje na rezanie kapusty.** **Mač-**

kadlá na syr, borievky a na hlynu. **Železné mangle** na prádlo, decimálne váhy a stroje na lámánie stromovej kôry.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

MICHAL TRESKON, fabrikant hospodárskych strojov

v Bytči (Nagy-Bittse).

Ochranná známka.

Vážne upovedomenie!

Kto chce si polahčiť unavnú prácu žatvy, nech nezameška obstarat si «Delo-ocelovú kosu generála Dewetta». Pán **Pavel Sohr, v Somogy-Szill** je jediný rozposielateľ týchto kôs, vzhľadom na pokročilý už čas, tak sa zariadil, a každá objednávka ešte v deň jej obdržania bude odoslaná, takže aj objednávateľia z najďalších čiasok krajiny obdržia objednané kôsy behom 3—4 dní. Tým, ktorí telegrafične objednávajú, telegrafičné trovy firma vynachradí. — Presná adresa a byt objednávateľa nech je zreteľne vypísana.

Telegrafičná adresa: KASZASOHR, SZILL.

Ceny Delo-ocelových kôs generála Dewetta pri zaručení:

65	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
—95	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30	1.50 zl.

Pri objednaní 5 kusov poštové trovy platí fabrika. Pri objednaní 10 kusov platí poštové trovy tiež a jednu kosu zdarma zašle na radáš. — «Diadal», nákovka a kladívko pár 85 kr. — Opravdivá «Ammergau» ošľčka 20 kr. Pri objednaní 10 kusov bez platenia poštových trov.

Vážna novinka! Patentovaná veľmi praktická kosu pripevňujúca babka (karika) 20 kr.

Diamant-ocelová britva s 5-ročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciarov. Cennú schránku na britvu zdarma.